

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZP ISKRA – INDUSTRIJE ZA ELEKTROMECHANIKO, TELEKOMUNIKACIJE, ELEKTRONIKO, AVTOMATIKO IN ELEMENTE, KRANJ

GENERALNI DIREKTOR ZP VLADIMIR LOGAR

Osnovne smernice poslovne politike ZP Iskra v letu 1970

Pri ocenjevanju vrednosti proizvodnje in ostalih tej kategoriji podrejenih pokazateljev za leto 1970 nas je vodilo dejstvo, da gospodarska konjunktura v svetovnem merilu hitro popušča in prepričanje, da se bo ta proces v vsej svoji moči uveljavil pri nas v naslednjem letu. Znano je, da se ta ciklična gospodarska gibanja prično in nehajo najprej v najrazvitejših delih sveta in šele kasneje v deželah v razvoju, odn. nerazvitih. V razvitih deželah je dosegla konjunktura svoj vrh že pred pol leta, pri nas pa jo pričakujemo najprej v Sloveniji.

Slovenska industrija hitreje reagira na gospodarske spremembe kakor industrija ostalih republik. Tudi lani je pričela v Sloveniji naraščati proizvodnja že v drugem četrtletju, medtem ko je tedaj v drugih republikah vladala še stagnacija. Da lahko torej čakamo umirjenje konjunktura najprej v Sloveniji, sklepamo tudi po tem, da je pri nas že od polletja dalje opaziti rahlo naraščanje zaloga blaga, zlasti tistega za široko potrošnjo.

Upoštevač to splošno gibanje, ne moremo več računati z letošnjo stopnjo rasti ampak z dokaj nižjo. Nastaja vprašanje s katero? Uporabili smo statistično sklepanje. Zvezni zavod za gospodarsko planiranje je glede na dosedanje stopnjo industrijske rasti 12,5 predvidel za naslednje leto stopnjo 9,5 (= znižanje 25%). Republiški zavod za gospodarsko planiranje pa je predvidel globlji padec (v skladu z zgoraj rečenim), in sicer od dosedanjih cca 15 na cca 9 (= znižanje za 40%). Po statistični metodi dedukcije velja za nas (ISKRO) tista stopnja regresije, ki je bila izračunana za slovensko industrijo, to pa je od 100 na 60, ali konkretno od letošnje stopnje rasti ZP ISKRA 33 na stopnjo 20 v letu 1970. Ta izračun daje vrednost proizvodnje 1.550.000.000 N. din. Tudi po nekaterih drugih izračunih se nahaja to število najtrdneje v območju verjetnosti. Vztrajanje pri letošnji stopnji porasta bi bilo vsekakor iluzorno.

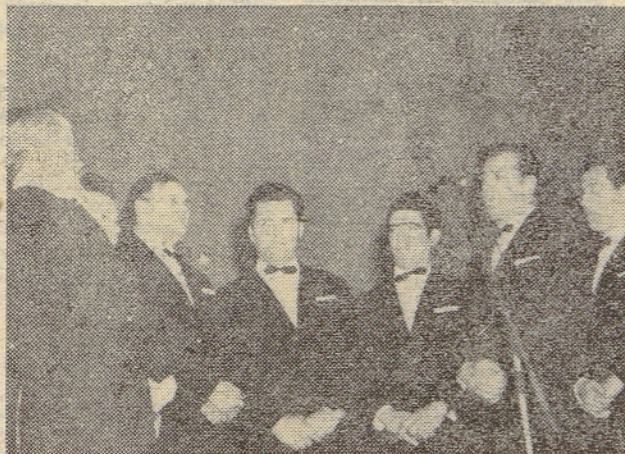
Brez nadaljnega smatramo, da bo elektroindustrija (s podarkom na elektroniki) še nadalje tista ali pa vsaj ena tistih panog, ki bodo imele najvišjo stopnjo rasti. V Jugoslovanskem merilu si jo deli letos s kemijo, v slovenskem pa je sama na vrhu.

Ocene ostalih elementov poslovanja so več ali manj podrejenega značaja, ker zavijajo od proizvodnje.

Letošnji porast števila zaposlenih je bil glede na splošne norme pretiran. To vemo tudi iz izkušenj preteklih let. V letu 1967 je bil porast 0,3% v I. 168 pa 2,4%, medtem ko je bil v obeh letih porast proizvodnje 5,3% odn. 20,8%. Analogno temu smatramo, da je v prihodnjem letu rast 2,4 odstotka popolnoma zadostna. Hkrati pa menimo, da je v sedanjem številu zaposlenih za letošnjo proizvodnjo dokajšnja rezerva.

Rast osebnih dohodkov je tesno povezana ne le s produktivnostjo ampak očitno še bolj s porastom življenjskih stroškov. V Sloveniji predvidevajo porast OD med 10–11%, letošnji je bil 15%; za naše podjetje računamo z 10%, dasi smo letos za 2% pod slovensko rastjo. (V državnem merilu računajo s 14 odstotnim povečanjem).

(Dalje na 2. strani)

Goriški oktet je na proslavi zapel nekaj lepih pesmi

Gostje in člani kolektiva sledijo sporedu jubilejne proslave

Proslava v Novi Gorici

Ze nekaj številk sem, smo nekoliko bolj obširno poročali o naši tovarni avtoelektričnih izdelkov v Novi Gorici, ki je 14. februarja slavila desetletnico svojega obstoja in naglega razvoja. Delovni kolektiv, ki danes šteje že 1200 zaposlenih, je ta svoj jubilej zaključil z veliko proslavo, na kateri pa so bili prisotni tudi številni gostje izven podjetja Iskra, kakor tudi zastopniki delovnih organizacij ZP.

Velika dvorana zadrúžnega doma v Bukovici, nedaleč od Šempetra pri Gorici, kjer že deset let dela in se krepi naša

Član izvršnega sveta SRS Rino Simonetti

tovarna avtoelektričnih izdelkov, je bila v soboto 14. februarja malone premajhna za vse udeležence proslave, člane delovnega kolektiva in goste, ki so se odzvali vabilu.

Ob prihodu v dvorano v Bukovici je vsakdo prejel značko in brošuro, v kateri je razen misli predsednika skupščine občine Nova Gorica, Rudija Simaca, generalnega direktorja ZP, Vladimira Logarja, ter dolgoletnega direktorja tovarne, Antona Seljaka in sedanjega direktorja Jožeta Eržena, na kratko, vendar pa bogato ilustrirana vsa zgodovina tovarne od njenega nastanka, do ravni, ki jo je dosegla v tem obdobju. Brošura je lična in bo vsakemu članu kolektiva, zlasti pa še tistim, ki so v tovarni zaposleni od njene ustanovitve sem, dostojen spomin na prehojeno pot, na začetne težave in lepe uspehe kolektiva.

Proslavo je s kratkim nagovorom po »Zdravici«, ki jo je zapel Goriški oktet, začel predsednik pripravljalnega odbora za proslavo, Gabrijel Pelikan, ki je pozdravil tudi številne goste iz združenega podjetja in druge, zlasti člana izvršnega sveta skupščine SRS, Rina Simonettija, predsednika občinske skupščine Nova Gorica, Rudija Simaca, zvezna poslanka Tineta Remškarja in Sveta Kobala.

Nato je spregovoril direktor tovarne avtoelektričnih izdelkov, Jože Eržen in v svojih izjavah orisal, kako je nastala, rasla in se razvijala ta naša močna delovna organizacija, ki ima za novogoriško področje še posebej velik pomen. Poudaril je, kako se je v tem, sorazmerno kratkem desetletnem obdobju tovarna razširila in vse uspešne posega s svojim kvali-

Generalni direktor ZP Iskra Vladimir Logar

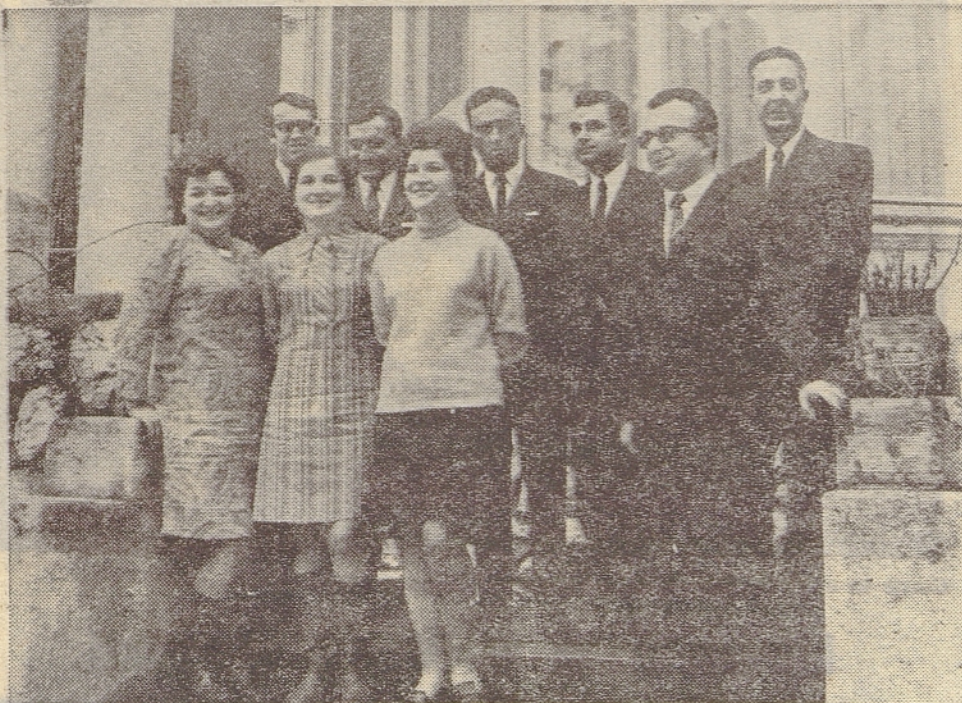
tetnimi izdelki v našo avtomobilsko in motorno industrijo, z mednarodno delitvijo dela pa si tudi vse bolj utira pot tudi na inozemska tržišča.

Za direktorjem tovarne »Avtoizdelki« je spregovoril generalni direktor ZP Iskra, Vladimir Logar. Iskreno je čestital delovnemu kolektivu ob njegovemu jubileju, prav

Direktor tovarne »Avtoizdelki« Jože Eržen

tako pa povedal nekaj najbolj značilnih misli o deležu naše novogoriške tovarne v naadlnji rasti združenega (Dalje na 4. strani)

Nekateri predstavniki inštitutov in industrije, ki so razpravljali na Bledu o predlogih za nove standarde

Sestanek odbora za standarde

V našem počitniškem domu na Bledu je bil minuli teden sestanek tehničnega odbora jugoslovanskega elektrotehniškega komiteja za elektromehanske sestavne dele TO-48 BJEK. Na sestanku so se povabljeni predstavniki številnih inštitutov ter industrije pod vodstvom Mileta Stojanovića iz oddelka za standardizacijo ZZA dogovorili o 40 novih standardih, ki bodo potem, ko jih bo odobril še Jugoslovanski zavod za standardizacijo v Beogradu, obvezni za vse proizvajalce teh sestavnih delov.

Mednarodna elektrotehniška organizacija s svojimi številnimi odbori, pododbori zastopajočimi posamezne specializirane veje elektrotehnike, ima med drugim tudi to dolžnost, da posreduje svojim članom tehniške norme in priporočila. Ker je tudi naša država članica IEC, so tudi za nas obvezna določila te mednarodne organizacije.

Prav tako kot mednarodna je tudi naša nacionalna organizacija z nazivom JEK sestavljena iz različnih odborov in pododborov za posamezna specializirana elektrotehniška področja. Njena naloga je podobna mednarodni, ukvarja pa se zlasti na področju standardizacije, kjer do sedaj v veliki meri nismo še imeli svojih in tudi enotnih predpisov.

Na Bledu je bil tako minuli teden večdnevni sestanek pododborov JEK TO-48B. Le-ta se ukvarja z elektromehanskimi sestavnimi deli. Sesta-

nek je sklicalo naše podjetje vodil ga je tov. Mile Stojanović. Navzoči predstavniki različnih inštitutov ter industrije so v nekaj dneh obdelali približno 40 standardov s področja feritov, C jeder, konektorjev itd. Vsi ti standardi pri nas niso dosedaj obstojali. Različna podjetja so namesto njih upoštevala druge norme npr. DIN, seveda pa pri tem ni bilo enotnosti, kar je ustvarjalo velike težave pri aplikaciji.

Obdelava novih standardov na sestanku na Bledu je temeljila na priporočilih mednarodne organizacije, upoštevala pa je hkrati tudi najnovejše jugoslovanske in svetovne dosežke tehnologije. Ko bodo osnutki standardov redigirani, jih bodo poslali Jugoslovanskemu zavodu za standardizacijo v pregled, nakar bodo obvezni za vso državo kot JUS standardi.

Naše podjetje je bilo tudi tokrat pobudnik za ureditev

standardov na teh področjih, saj je kot pglavitni proizvajalec elektronskih in elektromehanskih sestavnih delov v državi zelo zainteresirano za uveljavitev norm, ki bodo, tako kot v drugem naprednem tehničnem svetu, obvezna za celotno državno ozemlje.

To je sončna stran našega prizadevanja, obrnjena navzven. Poglejmo pa še senčno stran znotraj našega podjetja.

Naš oddelek za standardizacijo v ZZA, ki se nenehno trudi z znanstvenim proučevanjem standardov in seveda tudi hkrati za njihovo splošno uveljavitev, žanje največ težav in nerazumevanja prav s strani nekaterih naših organizacij, ki ne spoštujejo že sprejeta JUS določila. To ustvarja zmedo, trpi pa tudi asortiment sestavnih delov.

Zlasti občutne težave nastopajo ob neupoštevanju standardov pri prodaji izdelkov, ker kupce naših izdelkov ne usmerjamo v tisto smer razvoja, ki ga je s predpisi začrtala mednarodna elektrotehniška organizacija.

Vsekakor je nujno, da vse naše tovarne upoštevajo sprejete standarde kot zakonska določila, ker bo lahko le na tej podlagi zagotovljen pravi tehnološki razvoj.

Če pa sodijo posamezni strokovnjaki oz. vodstveni sodelavci, da standardi ne ustrezajo našim zahtevam in tehnologiji je nujno potreben strokovni sestanek prizadevitih, kjer naj bi na široko razpravljali o vsakem posameznem primeru in enkrat za vselej določili nove smernice pri obdelavi novih standardov ali pa sprejeli že obstoječa določila. Strokovni posvet bi bil tako v vsakem primeru koristen za celotno podjetje, postal pa naj bi tudi stalna praksa pri določanju novih standardov.

-K M-

Komisija za razpis in imenovanje generalnega direktorja Združenega podjetja ISKRA KRAJ

v skladu z določili Temeljnega zakona o volitvah DS in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah, Temeljnega zakona o delovnih razmerjih in statuta Združenega podjetja Iskra Kranj, razpisuje delovno mesto

GENERALNEGA DIREKTORJA Združenega podjetja Iskra Kranj

Oseba, ki kandidira za delovno mesto generalnega direktorja, mora imeti poleg izpolnjenih pogojev, predpisanih z zakonom, visokošolsko izobrazbo z najmanj 5-letno ustrežno prakso v gospodarstvu.

Prednost imajo kandidati ekonomske, elektro, strojne in pravne smeri ter z znanjem dveh svetovnih jezikov.

Razpis velja do 7. 3. 1970.

Vse potrebne informacije o podjetju kandidati lahko dobe v Sekretariatu ZP Iskra Kranj, Kranj, Savska loka 4.

Kandidati naj k vlogam priložijo dokazila o svojem dosedanjem delu v drugih organizacijah in kratak življenjepis.

Pismene prijave z ustreznimi dokazili v zaprti kuverti s posebno oznako »Za razpisno komisijo za delovno mesto generalnega direktorja« pošljite na naslov: ZP ISKRA KRAJ, Organizacijsko kadrovsko področje, Kranj, Gosposvetska 10.

RAZPISNA KOMISIJA

Naš izvoz v januarju

Po podatkih ISKRA COMMERCE je bila izvozna realizacija v minulem mesecu zelo uspešna. Seštevek izvoza celotnega ZP, z izjemo RIZ, je znašal 852.561 dolarjev, tako, da smo mesečni plan čistega izvoza presegli za približno 2%, celotno vrednost pa kar za 21,76%. Tudi primerjava z lanskim januarjem je izredna, saj smo letos izvozili že 64% več kot lani v prvem mesecu.

Tudi glede valutne usmerjenosti smo lahko zadovoljni. Na konvertibilno področje držav smo izvozili po vrednosti 71% izdelkov, v države SEV (t. j. na vzhod) 11% in v druge države tako imenovanega kliringa 18%.

Skupno smo v januarju izvozili v 24 držav, daleč pred vsemi največ v Zvezno republiko Nemčijo. Tej slede po padajoči vrednosti: Grčija, Italija, Anglija, Vzhodna Nemčija, ZDA, Češkoslovaška i. dr. Presenetljiv je le nenaden vzpon Grčije, saj smo v to državo v minulih mesecih izvažali le neznatne vrednosti izdelkov.

Posamezne organizacije so takole realizirale januarske obveznosti:

organizacija	izpolnitev v %
Elektromehanika	128,27
Elementi	95,92
Avtomatika	78,96
Aparati	50,66

Kondenzatorji	60,00
Elektromotorji	177,95
Instrumenti	86,00
Elektronika	1.184,00
Polprevodniki	5,83
Sprejemniki	431,14
ZZA	0,00

Od drugih organizacij sta tudi ORODJARNA in USMERNIKI izvozili določen kontigent, čeprav nista imela planiranih obveznosti.

Izvozna realizacija bi bila v januarju še večja, če ne bi bilo proizvodnih težav. Tako KONDENZATORJI, AVTOMATIKA in POLPREVODNIKI niso dobavili vseh naročenih izdelkov. Za POLPREVODNIKE je prišla dispozicija prekasno, oz. kupci ni odpoklcal naročenih izdelkov.

Posamezni regioni izvoznega odelka ISKRA COMMERCE so takole prispevali k januarski realizaciji:

region	izpolnitev v %
Severna Evropa	90,51
Zahodna Evropa	43,86
ZDA	84,17
Srednja Evropa	96,82
Italija	86,79
SEV II	113,17
SEV III	54,08
Turčija	332,31
Afrika	7,42
Azija + Avstralija	154,45
Južna Amerika	118,35

Marjan Kralj

Po sklepučasne uprave organizacije Iskra tovarna orodja Ljubljana razpisujemo prosto delovno mesto

tajnice direktorja

Pogoji: znanje slovenščine, stenografije, strojepisja, poznavanje administrativnega poslovanja

Pismene prijave pošljite na naslov: Iskra — Tovarna orodja Ljubljana, Stegne

Vabimo sodelavca za vodstveno delo v računovodstvu, zato vabimo ekonomiste in diplomirane ekonomiste k sodelovanju.

Pismene prijave pošljite na naslov: Iskra, Tovarna orodja, Ljubljana, Stegne

Proizvodni start ni zadovoljil ...

V mesecu januarju smo v Aparatih izpolnjevali postavljene proizvodne naloge dokaj slabše od predvidevanj, s katerimi smo stopili v novo poslovno leto. Se vedno nam namreč ni uspelo zadržati kontinuitete in odpraviti začetne depresije, ki se v proizvodnji pojavlja iz leta v leto in predstavlja že kronično bolezen ob vsakem, čeprav navideznem startu. Vpliv celotnih gospodarskih gibanj je eden od vzrokov za takšno stanje in se mu tudi v bodoče ne bomo mogli povsem izogniti. Vendar pa moramo del krivde poiskati predvsem pri sebi. Ni pa dovolj, da to samo ugotovimo, pač pa bomo morali najti rešitve, ki nam bodo za vselej to nihanje od-

pravile.

Mesečno zadolžitev smo izpolnili le z 71,29% in to za potrebe domačega trga 70,83 odstotka, za potrebe izvoza pa z 76,85%.

Po posameznih grupah izdelkov ugotavljamo najboljši uspeh pri stikalnih aparatih s kazalnikom 86,55. Čeprav tudi v tej skupini nalog nismo v celoti izpolnili, je uspeh še vedno zadovoljiv. Izpad je nastal samo pri enem izdelku, ker iz Mariborske livarne nismo dobili potrebnih odlikov, vendar smo bili o tem predhodno obveščeni in smo lahko kapacitete optimalno izkoristili.

Pri industrijskih elektronskih napravah smo naloge za potrebe domačega trga izpol-

nili z 80,39%, izvoznih nalog pa nismo finalizirali. Tudi v tej skupini je končni uspeh zadovoljiv in lahko nedoseganje opravimo z dolgimi proizvodnimi cikli, ki jih izdelki te skupine zahtevajo.

V najmočnejši planski skupini zaščitnih relejev, elementov avtomatike in signalnih naprav pa je tako velik izpad skoraj neopravičljiv. Naloge za domače potrebe smo izpolnili komaj z 67,39%, nekoliko ugodneje pa smo zadostili izvoznim obvezam, kjer je kazalnik 87,17. Prav v tej grupi izdelkov pa se najmočnejše izraža predvsem naša slabost, da smo na startu prepočasni in premalo pripravljeni za povečane zadolžitve. Velik odstotek proizvodnje, ki je obstal tik pred finalizacijo, nam to nedvomno potrjuje. Iz problematike oskrbe z reprodukcijskim gradivom lahko tudi ugotovimo, da je bilo možno nabaviti skoraj vse manjkajoče pozicije, vendar nam je to uspelo s tolikšno zakasnitvijo, da je za dokončno izdelavo marsikje zmanjkalo časa. Velik izpad pa ugotavljamo tudi pri izdelkih, katere osvajamo, oziroma pri katerih smo že računali na višjo proizvodnjo zaradi uvajanja nove ali izboljšane tehnologije. Tudi pri tem smo v dokajšnji zamudi, kar se je pri januar-skem neuspehu nedvomno v vsej ostrini pokazalo in kar bomo čutili po vsej verjetnosti še celo prvo trimesečje.

Kljub temu, pa nam ta neprijetna izkušnja ne sme vzeti volje in poguma, pač pa nam nalaga še večje obveze v nadaljnjem delu. Poskrbeti bomo morali, da proizvodnjo čimprej stabiliziramo in da v najkrajšem času doprinesemo nastali izpad.

L

Osnovne smernice poslovne politike ZP Iskra v letu 1970

(Nadaljevanje s 1. strani)

Glede obratnih sredstev se obeta v prihodnjem letu sprememba proporcij. Vsekakor je realno računati s porastom kreditov, ki pa mora biti dosti manjši od porasta proizvodnje, kajti sredstva, vezana v terjatvah, se bodo pričela sproščati.

Zaradi relativno zelo visokega letošnjega dobička, se bo povečala tudi lastna udeležba v obratnih sredstvih.

Pri zalozah moramo računati z naraščanjem že zaradi večjega obsega proizvodnje, glede na zasičevanje tržišča pa še posebej z večjimi zalozami gotovih izdelkov. To opažamo že v drugem polletju 1969. Terjatve do kupcev se bodo z ozirom na nove ukrepe zoper nelikvidnost morale pričeti vračati v normalne okvire, kar bo najbrž trajalo nekaj let. To zniževanje pa je logično povezano z zniževanjem obveznosti do dobaviteljev, zaradi česar se predvideni stopnji rasti le malo razlikujeta.

Nabava je povsem odraz proizvodnje in ima kot vedno tudi v tej oceni isto stopnjo.

Prodaja pa bo z ozirom na spremenjeno situacijo na trgu imela malce nižji porast zato pa višje zaloge.

Letošnji uvoz je povsem normalen. Za drugo leto smo ga ocenili v višini, ki odgovarja povprečnemu odnosu med proizvodnjo in uvozom v zadnjih letih. K znižanju uvoza nas posebej navaja še dejstvo, da bo iz letošnjega leta izšlo naše podjetje z deviznim deficitom (glede na izvoz) in pa obljubljeni predpis, ki bo nelikvidnim podjetjem zavrnil uvoz.

Če kaj, potem je težko napovedati izvoz. Vemo, da se mora povečati, saj je dobršen del proizvodnje preračunan na to (zlasti elementi za elektroniko). Vemo pa tudi da si ponudba in povpraševanje na svetovnih trgih ne bosta več v tako ugodnem razmerju kot letos. Z nižjim porastom od letošnjega računa tudi državni plani. Računajoč s temi momenti, menimo, da je vrednost 15.000.000 dolarjev dovolj realna, seveda s tem, da že osvojenih tržišč ne bomo zapustili, da pa bo postopno razširjenje dejavnosti potekalo z normalno intenzivnostjo.

Letošnji obseg investicij je glede na dogajanja v zgodovini ISKRE zelo majhen. Letos se je tudi zaključila tkzv. generalna rekonstrukcija. Že nekaj let pa opažamo, da naraščajo vlaganja iz lastnih sredstev tovarn. Več kot upravičeno je zato pričakovanje, da se bodo lastne investicije okrepile, še zlasti ker bodo z razmeroma visokim letošnjim dobičkom zato podani boljši pogoji.

Celotni dohodek je samo finanačni odraz proizvodnje oz. prodaje in ga ni potrebno komentirati. Pač pa bi glede predvidenega dobička oz. sredstev za sklade dejali, da je to najnižja vrednost, s katero po našem mnenju lahko računamo. Vzeli smo namreč isto profitno stopnjo kot je letošnja, čeprav bodo različne notranje sanacije v organizacijah opravljene pretežno že letos in bi morala ostati realna profitna stopnja v prihodnjem letu bolj neokrnjena od letošnje.

Center za raziskavo javnega mnenja pri republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije že štiri leta zaporedno preverja mnenja delavcev o istih vprašanjih. Anketa govori tudi o razpoloženju delavcev v delovnih organizacijah ob izvajanju in perspektivah reforme.

O nekaterih najnovejših rezultatih te raziskave, čeprav anketa v celoti še ni obdelana, je na prvi seji konference ZKS govoril predsednik slovenskih sindikatov. Tone Kropušek. Navajal je te podatke predvsem zaradi prepričanja, da je temeljno merilo in pogoj idejnopolitične vplivnosti in učinkovitosti predvsem stvarno ocenjevanje razmer, teženj in razpoloženja ljudi v okolju, v katerem posamezne družbeno politične organizacije oziroma komunisti delujejo. Vsako olepševanje razmer in prikrievanje problemov zaradi tega, da bi skrili svoje lastne slabosti ali ker bi želeli biti optimisti, komuniste izloča iz resničnosti, ki jo žive množice.

Barometer zaupanja

Sključujoč se na podatke zadnje raziskave, je tovariš Kropušek dejal, da raziskave kažejo, da zaupanje v doslednost uresničevanja reforme upada. Če je še pred letom 53% anketiranih trdilo, da je njihovo podjetje z reformo prišlo v boljši položaj, trdi v zadnji anketi to le 45% anketiranih. Odstotek tistih, ki so izjavili, da je njihovo podjetje z reformo na slabšem, je v zadnji anketi za 3,6% večji, kot je bil leto poprej. In zanimivo je, da je leto poprej le 5% vprašanih odločno trdilo, da z reformo ne bomo uspeli, zdaj pa se je ta odstotek povečal na 10%. Število tistih, ki trdijo, da stabilizacije dinarja ne bomo dosegli, se je v enem letu povečal od 20% na celo 35%. Število tistih, ki zatrjujejo nasprotno, pa je upadlo za 8%.

Ze teh nekaj podatkov iz zadnje raziskave javnega mnenja v zvezi z reformo, soočenih z rezultati ankete iz prejšnjih let, kaže, da je odstotek tistih, ki so izražali pozitivno prepričanje o teh in podobnih vprašanjih prva tri leta stalno naraščal, zmanjševati pa se je začel prav v minulemu letu. Po mnenju predsednika slovenskih sindikatov tega razpoloženja v javnem mnenju nikakor ne bi smeli prezreti, prav nasprotno, tako razpoloženje terja, da temeljito spoznamo in odpravimo tiste pojave v materialnih gibanjih, ki povzročajo gospodarsko in socialno nestabilnost, kakršna majo zaupanje ljudi v naše sposobnosti, da bi reformo dokončno uresničili. Večja stabilnost pa nam je tudi potrebna, če hočemo bolj uveljaviti samoupravljanje, saj le v relativno stabilnih razmerah odpade potreba po državni intervenciji v obliki prelivanja sredstev, subvencij, odpade potreba po visoki stopnji razlašanja dohodka tistih, ki ga ustvarijo. Gospodarska nestabilnost vpliva končno tudi na politično in socialno nestabilnost in ustvarja pri ljudeh povsem svojstveno miselnost, to pa je miselnost kratkoročnega obnašanja: spodbuja potrošnjo, spodbuja kratkoročno programiranje in vlaganja. In kadar taka miselnost osvoji posameznike, delovne kolektive ali banke, to gotovo ni perspektivno. Takšno miselnost pa lahko ugotavljamo tudi v omenjenih raziskavi javnega mnenja. Odstotek tistih delavcev, ki menijo, da podjetje daje preveč za sklade in premalo za osebne dohodke, se je v zadnjem letu povečal od 32% na 45%; to pa je razumljivo, saj nestabilnost cen in življenjskih stroškov povzroča pritisk delavcev na zviševanje osebnih dohodkov.

S. G.

Iz obrata v Dobropolju

Kot obljubljeni zadnjič, danes po dolgem času spet nekaj besed o delavkah in delavcih obrata tovarne električnih aparatov v Dobropolju.

Če smo morda medtem že pozabili, povejmo, da tu montirajo bimetalne rejele RB-2 in RB-4, predvidevajo pa tudi montažo RB-6 v bližnji prihodnosti. Nadalje tu montirajo daljinska oljna stikala DSO-15, razne tipke, pomožne rejele PR-100 in časovne bimetalne rejele CRB. različnih izvedb.

Prav za prav maloštevilni delovni kolektiv tega montažnega obrata šteje trenutno namreč le 58 zaposlenih, dosega lepe delovne rezultate. Vse kar smo našli, da sodi v njegov delovni program, opravljajo na tekočih trakovih. Glede na obseg letošnjega proizvodnega plana bi potrebovali še okrog 15-18 novih delavcev, zlasti še, ker kaže, da bodo naročila celo prese-

gla v planu zajete količine. Za samo Dobropolje in okoličico bi zaposlitev novih delavk spričlo pomanjkanja ustreznih podjetij na tem področju, vsekakor pomenila nadaljnja koristna rešitev perečega problema, saj je tu še dovolj razpoložljive, posebno ženske delovne sile.

Tako kot povsod drugod, se tudi ta delovni kolektiv bori z različnimi težavami, vendar je žilav, marljiv in tako mu uspeva, da jih premosti in svoje naloge kljub temu opravlja kar se da najbolje. Pri proizvodnem delu večasih prihaja do zastojev, ki jim botruje bodisi pomanjkanje električnega toka, ali pa krajši zastoj povzročijo slabi materiali. Tembolj je potem treba pljuniti v roke, da kolikor le mogoče zamujeno nadoknadimo, ker si iz dneva v dan prizadevajo, da bi izpolnjevanje delovnih obveznosti teklo čim bolj redno.

V letošnjem letu si obetajo nekaj nepotrebne opreme za montažo, precejšnja pridobitev pa bo za ta obrat in za stanovanjski blok ob njem tudi napeljana centralne kurjave. Za vse Dobropolje in okoliške vasi je najbolj kritično vprašanje zelo slaba cesta, ki bi jo res že kazalo asfaltirati in tako ta odročeni kraj bolje povezati z drugimi območji tega dela Dolenjske. Kot upajo, bo Dobropolje po dolgih letih obljub, odlašanja in že skoraj usahlega upanja, slednjič le dobilo svoj vodovod, katerega že desetletja tako pogreša, našemu obratu v tem kraju pa se bo prav gotovo močno izboljšal stik tako z matično tovarno, pa tudi z ostalim svetom, ko bo letos začela delovati nova avtomatska telefonska centrala.

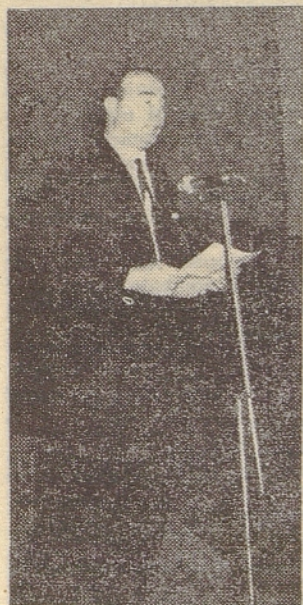
Delovni kolektiv obrata v Dobropolju pa ima težave tudi s skladiščnimi prostori. (Dalje na 6. strani)

Proslava v novi Gorici

(Nadaljevanje s 1. strani)

podjetja Iskra in njegovih organizacij, ki se vse bolj in bolj uveljavlja tako na domačem, kakor tudi na širokih inozemskih tržiščih.

Besedo je slednjič povzel Rino Simonetti, predsednik odbora za gospodarstvo pri

Predsednik sindikalne organizacije Humbert Slejko

izvršnem svetu skupščine SR Slovenije, poudarjajoč pomembno mesto, ki ga ZP Iskra zavzema v slovenskem gospodarstvu in iskreno čestitajoč delovnemu kolektivu tovarne v Novi Gorici ob desetletnem jubileju.

Spet so se na odru zbrali pevci Goriškega okteta in občuteno zapeli pesem »Domovini«, nato pa je napovedovalec predstavil znanega goriškega kulturnega delavca Andreja Jelačina. Humoristično, oblečen v dekleta, je izpel pesem, ki ponazorjuje rast tovarne v Sempetru. Za svoje duhovito izvajanje je požel priznanje prisotnih.

Predsednik sindikalne organizacije tovarne »Avtoizdel-

ki«, Humbert Slejko je nato pozdravil 150 članov kolektiva, jubilarov 10-letnega dela, ki so pred tem že v tovarni sami prejeli po 1000 dinarjev nagrade za svoje požrtvovalno delo v tovarni od prvih dni njenega obstoja.

Po dveh narodnih pesmih, ki ju je zapel Goriški oktet, je spet nastopil Andrej Jelačin, to pot s humoresko »Sprejemanje statuta« in znova burno nasmejal udeležence proslave s svojim humorjem.

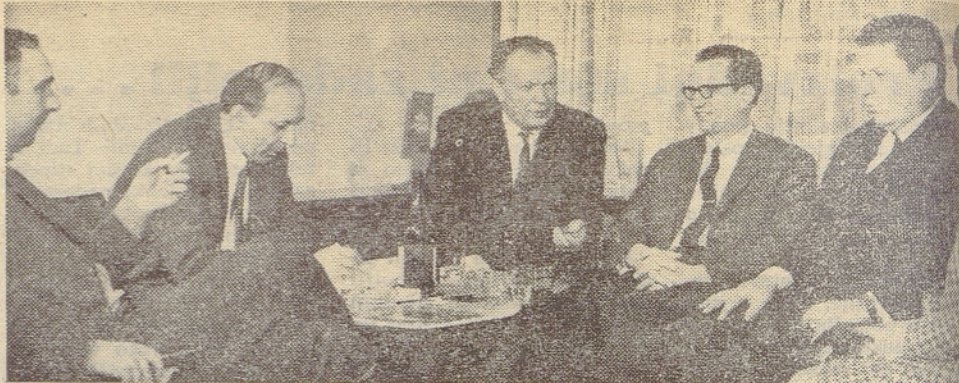
Se je sledila »Vinska« Goriškega okteta, nato pa je predsednik pripravljalega odbora povabil goste in člane delovnega kolektiva na zakusko.

Lepo uspelo proslavo je kot napovedovalec vodil marljivo in požrtvovalni Jože Cestnik.

Razumljivo, da so se po končani proslavi zlasti mladi, ki v delovnem kolektivu prevladujejo, veselo zavrteli in vrteli še dolgo v noč ob zvokih ansambla »Biseri«, doobra oboroženega z ojačevalci in potrebnimi rekviziti, ki je poskrbel za to, da so ob tem jubileju tudi pete mladih »prišle na svoj račun«.

»Sem slovenska deklica« — Andrej Jelačin

Pretekle dni so obiskali generalnega direktorja ZP Iskra predstavniki »Ekonomske politike« in se pogovarjali o tesnejšem medsebojnem sodelovanju

»Usmerniki« Novo mesto

Kako bomo gospodarili v letu 1970

Postavitev realnih temeljev gospodarjenja in njihov dokončni sprejem pred samoupravnimi organi vzbudi v vsakem letu živ interes večine proizvajalcev t. j. čisto razumljivo, saj vsakdo želi vedeti kako bo živel v prihodnjem letu. Visoka stopnja porasta proizvodnje v preteklem letu nam je vlila potrebni optimizem da tudi v letošnjem letu predvidimo nadaljnji vzpon. Iskra Commerce oziroma prej še PSO je postavila pred tovarno plan prodaje v vrednosti 14.053.900 N din. Poleg tega pa bodo potrebne še razne usluge za druge enote združenega podjetja Iskra in za Kovinar Kranj, tako da računamo na skupni obseg proizvodnje 14.800.000 N din. Ta obseg proizvodnje je potrjen, mnogo je pa optimistov, ki vztrajajo na stališčih, da je mogoče in primerno doseči višji obseg proizvodnje. O tem ne bi preveč razpravljali, želimo jim samo da bi bile njihove prognoze tudi uresničene.

Načrtani obseg proizvodnje zahteva od kolektiva povprečno mesečno za 1.233.334 N din izdelkov. V primerjavi z realizacijo v preteklem letu pomeni to povečanje za 16,6%. Najvišje povečanje je predvideno pri delavniških usmernikih, telefonskih usmernikih in magnetnih stabilizatorjih. Skoraj polovico vse proizvodnje pa je še vedno uvrščeno v rubriko »posebna naročila«. Tu se najdejo usmeriške naprave iz raznih področij, ki pa imajo to skupno lastnost, da so pripravljene po posebnih zahtevah in željah kupca.

Visok porast proizvodnje zahteva tudi višje število zaposlenih. Predvidevamo, da bi pri predvidenem ali celo nekoliko višjem obsegu proizvodnje bilo potrebno povprečno 145 zaposlenih delavcev. V letu 1969 se je občutno izboljšal kadrovski sestav, tovarna je sprejela kar 10 pripravnikov s srednjo in višjo šolsko izobrazbo. To tendenco bomo skušali nadaljevati tudi v letošnjem letu, posebej pa še pridobiti nekaj diplomiranih inženirjev.

Povečanje zaposlenih, težnja za izboljšanje kvalifikacijske strukture in rastoči življenjski stroški zahtevajo tudi primerne osebne dohodke zaposlenih. Solidno povečanje v lanskem letu se bo z nekoliko manjšim tempom nadaljevalo tudi letos.

Predvidevamo, da bo povprečni osebni mesečni dohodek znašal 1.163,80 din. To pomeni povečanje za 5,8%, planirana masa osebnih dohodkov pa bo v porastu za 20%. Razlika nam govori o večjem številu zaposlenih, ni pa izključena možnost, da bo mogoče primakniti še kakšen dinar.

Kolikor je prijetno in razveseljivo načrtovati in primerjati podatke o višji proizvodnji in večjih osebnih dohodkih je pa potrebno ugotavljati tudi višje stroške. Povprečno računamo, da bodo stroški v letošnjem letu višji za 12%. Material za izdelavo bo predvidoma višji za okrog 7%, ostali stroški (skupno z osebnimi dohodki) pa 17,4%. Višji stroški nas bodo prisiljevali v čim bolj smotrno gospodarjenje oziroma v čim hitrejšo sprostitvev pičlih sredstev.

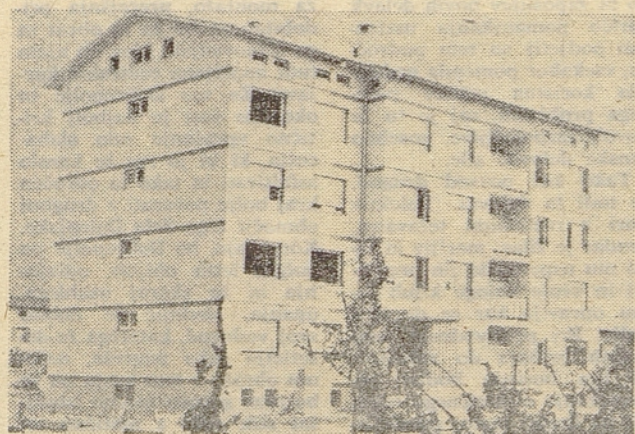
Ko smo že omenili povečanje proizvodnje in osebnih dohodkov naj dodamo, da predvidevamo povečanje dohodka za 17,6%, skladov pa za 13,6%. Delilno razmerje med osebnimi dohodki in skladi je določeno 80:20 t. j. praktično enako kakor v preteklem letu. To razmerje mora ostati nespremenjeno in je dvig osebnih dohodkov mo-

goč le ob ustreznem povečanju sredstev skladov.

Višja proizvodnja pa terja tudi modernizacijo opreme, za katero bomo porabili letos predvidoma 100.000 din, vedno bolj pereče pa postaja tudi vprašanje prostora. Da bi lahko v celoti izkoristili drugo izmeno je potrebno dograditi nove skladiščne prostore, v sedanjih pa razširiti proizvodnjo. Izdelan je že idejni projekt za dograditev na obstoječi lokaciji. V pripravi pa je glavni projekt in ekonomski temelji. Za ta dela bodo potrebna znatna finančna sredstva. Tu pa računamo na pomoč Dolenjske banke in hranilnice v Novem mestu, saj lastnih sredstev ne bo dovolj.

Tudi na družbeni standard se ne sme pozabiti. Predvideva se nakup dveh stanovanj, del sredstev sklada skupne porabe pa bo prav tako namenjen prosilcem, ki svojo stanovanjsko problematiko rešujejo z individualnimi gradnjami. Seveda pa so dodana še nadomestila za regres, štipendiranje novih in dopolnilno šolanje že zaposlenih delavcev ter razna pomoč, saj se prosilcev nikoli ne zmanjka.

Gospodarski plan za letošnje leto je vzbudil izredno zanimanje tako na samoupravnih organih kakor tudi na zboru kolektiva. To je razumljivo, hkrati pa razveseljivo dejstvo, da se večina zaposlenih zanima za dejavnost in želi tudi sodelovati pri oblikovanju poslovne politike tovarne.

Eden izmed stanovanjskih blokov za člane delovnega kolektiva tovarne avtoelektričnih izdelkov v Novi Gorici. V desetih letih je tovarna za svoje delavce kupila skupno 72 stanovanj v kvadraturi 3746 m². Pri tem je bilo dedeljenih 24 trisobnih, 4 dvo in pol sobnih, 18 dvosobnih, 20 enosobnih stanovanj in 6 garsonjer, kljub temu pa s tem še niso rešeni vsi stanovanjski problemi zaposlenih

ISKRA — ELEKTROMECHANIKA KLANJ v ZP ISKRA KLANJ

razglašča
prosto delovno mesto

Vodja linije

za »Se-enote v obratu ATN

Pogoji:

elektrotehnik — po možnosti za šibki tok; zaželeno je poznavanje tehnologije spajkanja, polaganja žičnih oblik in drugih delovnih postopkov s področja telefonske tehnike.

Pismene prijave pošljite na kadrovski oddelek tovarne do 5. marca 1970.

Iskra, podeželje in mladi

V Suhi krajini je težko in naporno življenje. Ravno zato je Iskrin obrat keramičnih kondenzatorjev velika pomoč ljudem tega kraja. Obrat je v Žužemberku, majhnem podeželskem mestecu s sedemsto prebivalcev. In ravno v tem

kraju, odcepljenem od vseh kulturnih, športnih in ostalih dejavnosti, živi in dela aktiv s približno 200 mladincev. V poltnem času dejavnost mladinske konference zamre, zaradi zaposlenosti mladih doma na kmetijah, v zimskem

času pa aktiv zaživi; začnejo delati razne sekcije, od športnih do kulturnih. V okviru TVD Partizan deluje kegljaška, strelska, namiznoteniška, odbojarska, košarkarska in in nogometna sekcija.

Mladinska konferenca je dala spodbudo in tudi osebo, ki je organizirala Ljudsko knjižnico, ki jo sedaj tudi vodi. Govorili so nam, da se ne trudimo, ker bo vse zastoj. Baje v Žužemberku ni bilo nikoli zanimanja za dobro knjigo. Nismo se dali zmeti: poskusili smo — in uspelo nam je! Danes je skoraj 80 odstotkov izposojenih knjig v obtoku med občani.

V kulturni dejavnosti ima zelo pomembno mesto mladinski dramski krožek. Lansko leto je pripravil satirično-glasbeno prireditev, ki je imela zelo velik uspeh. Za glasbeni program je poskrbel ansambel novomeške garnizije, za satiro in humor pa sami člani mladinskega dramskega krožka. V letošnjem letu je krožek presenetil Žužemberk že v januarju z veselo igro Marjana Marince »Poročil se bom s svojo ženo«. Navdušenje občinstva je bilo očitno, saj so igro morali po-

-Lj. B.

(Dalje na 7. strani)

Iz organizacije ZB tovarne elementov za elektroniko

Komisija ZB pri tovarniškem odboru sindikata je v okviru svojega programa kot prvo v letošnjem letu organizirala zdravstvene preglede svojih članov.

V okviru obratov v Ljubljani so pregledi že izvršeni v ambulantah vojaške bolnice »Mladikav«.

Za obrata v Sentjerneju in v Žužemberku so že sklenjeni dogovori za preglede v tiskajšnjih ambulantah in bodo pregledi opravljeni do konca tega meseca. V Sentjerneju pa bo večji del laboratorijskih pregledov naredila medicinska sestra iz obrata.

Menimo, da so ti pregledi zelo potrebni, ker je večina

članov ZB naše tovarne imela do sedaj malo priložnosti koristiti klimatsko zdravljenje. Do sedaj smo imeli nekaj let nazaj samo 3-4 mesta v naših počitniških domovih za vso našo organizacijo, kar je očitno premalo.

Zato bomo na osnovi zdravniških pregledov in na priporočilo zdravnika skušali v letošnjem letu preskrbeti čim bolj ugodne pogoje za klimatsko zdravljenje in s tem vsaj delno pripomoči zdravstvenemu stanju naših članov.

Ta akcija je po 25 letih od osvoboditve ne samo nujno potrebna, temveč tudi dolžnost do naših članov.

Prodaja na podlagi dopisovanja

Še pred nekaj leti so ocenjevali specialisti za trgovino prodajo na podlagi dopisovanja za obliko distribucije »iz časa prve železnice«. Danes pa je situacija na tem področju precej drugačna: prek 17 milijonov ameriških potrošnikov kupuje s pomočjo katalogov.

»V Evropi bo potrošnik kmalu lahko opravil nakup, ne da bi moral iz hiše,« — se glasijo napovedi strokovnjakov za prodajo na drobno, ki imajo za to svojo trditev močne argumente, ki jim ni moč oporekati veljave.

PRIDOBIVANJE NA CASU

V družbi, katere življenjski standard se nenehno dviga, so žene, ki so v delovnem razmerju, čedalje številnejše. V teh pogojih včasih težko opravijo nakupe v veleblagovnicah, ki so načelno odprte samo v rednem delovnem času. Prodaja s pomočjo dopisovanja predstavlja torej delno rešitev njihovih problemov. Prav tako jim nakupi ne jemljejo več dragocenega prostega časa, ki je — ali pa še bo — splošna preokupacija dobrih dela Evrope.

Drugi razlog za uspeh tega prijema je nepopolnost izbire, ki je usoda vsega podeželskega prebivalstva, zaradi nerazvitosti komercialne mreže. Nič boljša situacija ni v velikih urbanističnih naseljih, kjer je družinam na voljo čisto omejena infrastruktura.

OBLIKO NEVSILJIVE DISTRIBUCIJE

Nakupovanje prek dopisovanja je po svoji naravi nenehno napet način nakupa, ki ga največkrat opravimo na podlagi družinskih posvetov, medtem ko je nakup v trgovini večkrat v atmosferi napelosti in priganjanja. Narobe pa je — če naj verjamemo sociologom — nakup prek dopisovanja formula nevsiljive distribucije, ker omogoča kupcu svobodnejšo presojo blaga, pri čemer je izključen faktor usmerjanja.

REGULATOR CENE

Dobro je znano, da ppp (prodaja prek dopisovanja) vpliva na stabilizacijo cen za daljše razdobje, ker so le-te natisnjene (ponavadi v veljavnostjo enega leta). To je pravcata pogodba o stabilnosti, sklenjena s tisoči družin. Po drugi strani pa pospešuje — in to je še ena dobra stran — zemljepisno unifikacijo tržišča. Prodajni dokumenti — glasoviti katalogi — rabijo za vzporejanje treh področij: cen, kvalitete in uslug, in si-

(Dalje na 6. strani)

Nekatera protiuustavna, nezakonita ali idejno nesprejemljiva določila v predlogih statutov delovnih organizacij

Posredujemo pregled nekaterih protiuustavnih, nezakonitih in idejno nesprejemljivih določil v predlogih statutov delovnih organizacij. Gradivo ne navaja primerov tistih statutarnih norm, ki so po logiki neustrezne oziroma nezakonite, temveč zlasti rešitve, ki so še do nedavnega predstavljale osnovo številnih strokovnih dilem. Gradivo je izoblikovala komisija za samoupravljanje pri RS ZSS na osnovi stališč 8. plenarne seje RZ ZS Slovenije in stališč skupne seje predsedstva RS Slovenije in sekretariata CK ZK Slovenije

1. Določila v zvezi z organizacijo samoupravnega dela v delovni organizaciji

1. Po uveljavitvi XV. amandmaja, so delovne organizacije avtonomne pri določanju svoje organizacije upravljalkega dela. Ta avtonomija naj omogoči prilagajanje in združevanje organizacije poklicnega dela z organizacijo upravljalkega dela. Zato bi bilo potrebno proučiti celotnost določil o organizaciji v delovni organizaciji z naslednjih vidikov:

a) Ali je po noveli temeljnega zakona o podjetjih predlagana kakšna sprememba o statusu organizacij združenega dela v sestavi delovne organizacije; ali spremenjena določila o statusu organizacij združenega dela predstavljajo utrjevanje samoupravnega položaja enot; če se statut poslužuje le nove terminologije z istim statusnim obelodajanjem enot — z namenom utrjevati centralizirano upravljanje v podjetju — bi bilo potrebno takšnim rešitvam odločno nasprotovati. Odlašanje z reševanjem teh vprašanj, češ da se ni zato pogojev je nedopustno! Prav samoupravni mehanizem je bil doslej in mora biti tudi v prihodnje spodbuda za hitrejšo doseganje teh pogojev.

b) Ali je v statutu upoštevan določen status organizacij združenega dela v sestavi delovne organizacije v »vertikalni« delitvi upravljalških funkcij, oziroma ali je skladno s statusom organizacije združenega dela v določilih o samoupravljanju v enoti dano zagotovilo, da bodo delovni ljudje v organizaciji združenega dela samostojno odločali o zadevah, ki izhajajo iz statusa enote v delovni organizaciji. Če ne, je takšnemu navidezemu utrjevanju organizacij združenega dela kot odločujočih samoupravnih objektov treba nasprotovati in delovne organizacije napotiti na ustreznejšo normativno ureditev.

c) Ali so iz določil statuta razvidni naporji za večjo učinkovitost upravljalkega dela! Ali je iz statutov srednje velikih in velikih delovnih organizacij razvidna težnja in pripravljenost za večjo specializacijo oziroma delitev tega dela. Če ne, bi bilo treba ugotoviti zadržke v delovni organizaciji, da odstopa od stališč družbeno političnih organizacij o nadaljnjem razvijanju sistema samoupravljanja v delovnih organizacijah. Pri tem imamo v mislih zlasti delitev kolektivnih in individualnih izvršilnih pristojnosti na več specializiranih kolektivnih in individualnih izvršilnih organov. Ne gre za zakonsko ali ustavno

obveznost delovnih organizacij, temveč za priporočilo, ki so ga statutarne komisije občinskih skupščin dolžne ponoviti delovnim organizacijam.

2. Oblike neposrednega samoupravnega odločanja so z uveljavitvijo načela o avtonomnem določanju organizacije upravljanja dobile tudi nekoliko spremenjen značaj. Zato bi bilo treba zlasti ugotoviti:

a) Ali je zbor delovnega kolektiva opredeljen v statutu kot oblika neposrednega odločanja; če ni, ali to obliko nadomešča druga, ki v enaki meri ali še bolj zagotavlja vpliv članov delovnega kolektiva ali dela delovnega kolektiva na odločitve o vprašanjih, ki najbolj zadevajo interese članov. V kolikor statut opredeljuje zbor delovnega kolektiva, je potrebno proučiti, ali so pristojnosti zbora ustrezno določene in ali zbor kot oblika medsebojnega odločanja ni opredeljen le kot oblika medsebojnega informiranja in razpravljanja o posameznih vprašanjih. Takšnim normativnim rešitvam je treba odločno nasprotovati.

b) Nesprejemljive so tudi rešitve, ki ukinjajo zbor delovnega kolektiva v organizaciji združenega dela, če taka organizacija nima niti 15 članov, in to obliko nadomeščajo s svetom enote, ki naj ima 2, 3 ali 5 članov. Takšne rešitve niso skladne s prizadevanji za večje utrjevanje neposrednega samoupravnega odločanja, temveč tudi v temeljnih samoupravnih skupnostih onemogočajo neposrednemu samoupravljavcu sodelovanje o zadevah skupnega interesa.

c) Referendum kot oblika neposrednega samoupravnega odločanja bi bilo potrebno utrjevati. Utrjevati referendum pomeni predvsem javno opredeljevati vsebino vprašanj, o katerih se naj odloča z referendumom, in utrjevati postopek za izvedbo referenduma. Priporočila statutarne komisije pa naj bi poleg širše vsebine ob-

Iz obrata v Dobropolju

(Nadaljevanje s 3. strani)
Prav bi jim prošlo skladišče, ki ga ima tu Iskra Commerce, vendar ker je tudi ta organizacija le-to nujno potrebno, vse kaže, da bodo morali misliti na zgraditev ustrezne skladiščne Baracke.

O številkah, ki bi še bolj uspehe obrata v Dobropolju, danes namerno ne omenjamo, saj so le-te vidne iz rednih poročil, ki nam jih pošilja stalni sodelavec iz tovarne električnih aparatov o proizvodnih in poslovnih rezultatih te naše delovne organizacije.

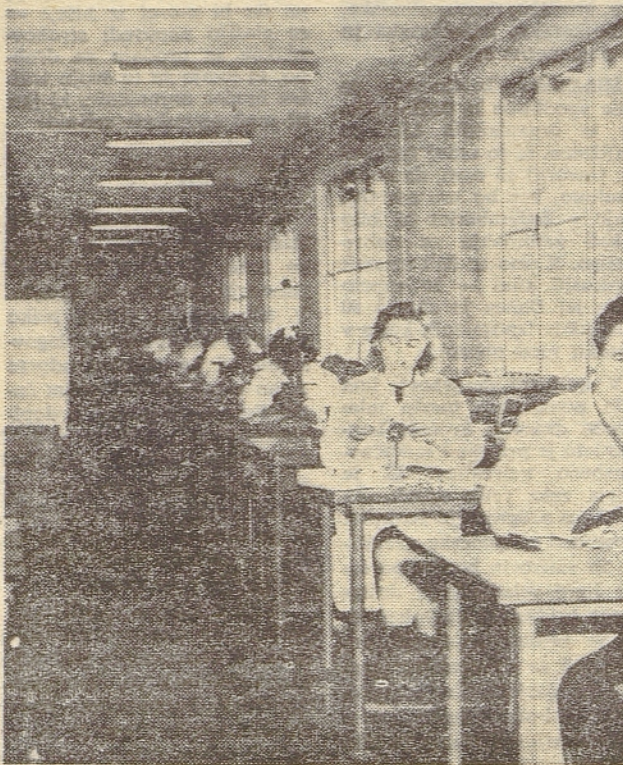
Za izdelke, ki jih tu proizvajajo, oz. montirajo, je na tržišču precejšnja konkurenca in tako kljub prizadevnosti kolektiva še obstajajo nekatere obveznosti neizpolnjene. To vsekakor govori za nadaljnjo zaposlitev prej nave, denega števila delavk, ki bi jih za delo usposobili kar v obratu samem. Prav bi bilo, če bi v obratu imeli tudi tehnično tehnologijo, saj bi ga nujno potrebovali pri tekočem delu, hkrati pa bi mu kazalo omogočiti, da bi v vsaj zasilmem laboratoriju v

obratu lahko opravljal določene laboratorijske meritve in zasledoval gibanje kvalitete izdelkov.

To je bilo le nekaj skopih zapiskov iz razgovora z vodjo obrata. V kolikor se bodo kolektivu v prihodnosti izpolnile vse našete želje in obljube, se bo prav gotovo

še vztrajneje in prizadevneje zagrizel v svoje delo in izpolnjevanje svojih proizvodnih obveznosti, tako za domači trg, kakor tudi za izvoz, kamor trenutno odhaja malone vsa količina izdelanih RB-2, saj jih le neznaten odstotek ostaja doma.

C.

Tekoči trak za releje RB-2 in RB-4 v Dobropolju

Prodaja na podlagi dopisovanja

(Nadaljevanje s 5. strani)
cer ne samo za potrošnike, ki jih prejema na domu, temveč tudi za druge oblike distribucije. Zahodnonemška vlada od skrajnosti podpira ppd, ker sodi, da je to edina oblika distribucije, ki lahko prepreči vsako »pregretje«.

TODA TUDI POMANJKLJIVOSTI...

Optimizem, ki ga vzbujajo v privržencih ppd distribucije, zmanjšujejo nekatere pomanjkljivosti, ki učinkujejo zaviralno. Na primer dejstvo, da pri tem načinu kupovanja ni »otipavanja«.

Tisto, česar ne vidimo, ne potipamo, ne zaznamo s sluhom ali celo z vonjem, ostane neznanka — navzlic vsem izboljšavam, ki jih predočimo v katalogih. Prav tako ni treba prikrivati dejstva, da občutimo a priori določeno nezupanje nasproti prodajalcu s katerim nismo v osebnem stiku. Veliko naših sodobnikov, pa ima še vedno predstavo o ppd svojevrstnega tipa. Namreč, ko nekdo, stanujoč v podstrešni sobici, prebije ves dan v izpisovanju naročilnic ter zbiranju opominov — da bi zatem izginil brez sledu!

DOBAVNI ROK, VZDRŽEVANJE PO PRODAJI

ki je v mnogočem odvisen od organizacije poštne in že-

lezniške službe, je včasih tudi ena od ovir, ki ne grejo v prid ppd. Potencialni kupec pa se dostikrat obotavlja, da bi tako po ovinkih kupil artikla velike tehnične vrednosti, ker ne zaupa službam, ki imajo na skrbi vzdrževanje artikla po izvršenem nakupu. Tudi način plačanja, ki je zvezan z določeno administrativno proceduro, vzbuja včasih rezerviranost klientov. Plačanje v gotovini vsebuje tudi ustrezno dozo medsebojnega zaupanja in skrajšuje postopek: če pa mora stranka po naročeno blago na pošto in pri tem opravljati formalnosti in zvezi s plačilom poštne, se rado pripeti, da usahnejo prednosti prodaje prek dopisovanja.

PPD NA POHODU

Navzlic nekaterim oviram, ki utegnejo v določenem momentu ovirati prodajo prek katalogov in drugih vrst dopisovanja s strankami, so njene prednosti le tolikšne, da pomenijo pomembno postavko v poslovanju trgovske organizacije. V obdobju preorientacije na tržni koncept pomeni ppd eno od meril, s katerimi presojava dejansko stopnjo pripravljenosti slediti zahtevam sodobne trgovine v konkretnih razmerah.

M

Dopisujte v ISKRO!

veznega referendum delovnim organizacijam priporočila tudi uvajanje neobveznega referenduma, ki se ga lahko posluži delavski svet takrat, ko meni, da vprašanje, ki terja odločitev, izjemno zadeva interese celotnega delovnega kolektiva.

3. Skladno z določili XV. ustavnega amandmaja se delovni kolektivi samostojno opredeljujejo tudi do vprašanj, ki zadevajo ustanovitev in delovanje delavskega sveta. Ustavno določilo ga postavlja na vrh samoupravne zgradbe v delovni organizaciji. Ta ustavni namen pa mora biti uveljavljen v statutu delovne organizacije. Zato niso dopustne rešitve nekaterih, ki si prizadevajo zmanjševati oziroma omejevatı značaj tega organa, kot npr.:

a) Nesprejemljiva so hotenja prenašanja v ustavi določenih temeljnih pristojnosti delavskega sveta v pristojnost kolektivnih izvršilnih organov;

b) Omejevanje značaja delavskega sveta kot najvišjega organa upravljanja vidimo tudi v predlogih, da naj bi statutarno pooblastili določen kolektivni izvršilni organ, da dokončno odloča o ugovorih in pritožbah na sklepe individualnih in kolektivnih izvršilnih organov. Takšne rešitve niso v skladu z določili ustave, saj ni mogoče določiti kot pristojnost kolektivnega izvršilnega organa npr. tolmačenje določil statuta in drugih splošnih aktov, ko ima istočasno le delavski svet pooblastilo da odloča o sprejemu teh aktov. Izjeme dopušča le novela temeljnega zakona o delovnih razmerjih glede določanja organov, ki dokončno odločajo (na drugi stopnji) o zadevah v zvezi z izrekanjem ukrepov kršilcev delovnih dolžnosti (v tem primeru bi lahko bil za dokončni sklep pristojen za to področje specializiran kolektivni izvršilni organ).

c) Odločno je treba zavrniti predloge, po katerih naj bi bili delavski sveti delegatsko sestavljena telesa V enotno organiziranih delovnih organizacijah delavski sveti kot najvišji organi

upravljanja v delovnih organizacijah ne morejo biti delegatsko sestavljeni (zato je potrebno, da vsak član delovnega kolektiva voli vse člane delavskega sveta), saj njihova narava dela in sprejete odločitve ne terjajo uveljavljanja nekih parcialnih interesov znotraj delovne organizacije, temveč uveljavljanje enotnega in celovitega interesa glede dela in razvoja delovne organizacije kot celote. Takšen volilni mehanizem je bil v preteklosti značilen za prakso marsikaterih delovnih organizacij, toda pokazal se je kot neustrezen in škodljiv. S tem sistemom smo v delovne organizacije praktično vnašali skupščinski sistem — princip delegatskega sistema.

d) Skrbno bi bilo treba proučiti tudi določila, ki opredeljujejo kriterije, po katerih se določa število kandidatov za člane delavskega sveta v posamezni notranji organizacijski enoti. Statut mora jasno opredeliti cilje, ki jih bo delovni kolektiv zasledoval ob sestavljanju kandidatne liste za posamezne organe upravljanja delovne organizacije. Kot edini kriterij smo doslej v praksi poznali število članov posamezne organizacijske enote, po katerem se je določalo število kandidatov. V marsikateri delovni organizaciji, ki je v svoji notranji strukturi heterogena (v katerih določene organizacijske enote zaradi večje kvalitete vloženega dela in ne zaradi drugih razlogov ustvarjajo v primerjavi z drugimi organizacijskimi enotami večji dohodek), pa bi bilo potrebno poleg tega kriterija uveljaviti tudi kriterij višine ustvarjenega dohodka v organizacijah združenega dela znotraj delovne organizacije.

e) Nikakor ne bi smeli dovoliti, da določila statuta uveljavijo zmanjšanje števila članov delavskega sveta. Za sprejemanje najpomembnejših odločitev je namreč tudi številčnost v sestavi organa porok za celovito uveljavljanje samoupravnih interesov v delovnem kolektivu.

f) Odločno je treba zavrniti normativne rešitve, ki zadevajo vključevanje predstavnikov drugih delovnih organizacij ali predstavnikov druž-

beno političnih organizacij v organe upravljanja bodisi na temelju vloženega dohodka ene delovne organizacije v osnovna ali obratna sredstva druge delovne organizacije ali na kakšni drugi osnovi.

g) V nekaterih delovnih organizacijah se glede trajanja mandata članov delavskega sveta pripravljajo rešitve, ki odstopajo od sprejetih družbeno političnih stališč v zvezi z urejanjem tega vprašanja. Komisije bi morale delovnim organizacijam priporočiti, da je najustreznejša mandatna doba za delavski svet največ do štirih let ali pa da ostanejo določila o mandatni dobi nespremenjena, kakor to posamezni politični delavci priporočajo.

4. Kolektivni izvršilni organi po ustavnih opredelitvi določajo politiko izvrševanja v upravljanju delovne organizacije. Zaradi različnih predlogov, ki se porajajo v normativnih rešitvah delovnih organizacij pri opredeljevanju kolektivnih izvršilnih organov, je treba opozoriti zlasti na naslednje:

a) Skladno s sklepi organov družbeno političnih organizacij v naši republici se bodo številne delovne organizacije odločile za oblikovanje večjih kolektivnih izvršilnih organov. V tem primeru ne more nastopiti med njimi neko statusno razlikovanje (podrejenost enih organov drugim organom), temveč so vsi ti organi med seboj statusno izenačeni (to pomeni, da so vsi za opravljanje svojih izvršilnih funkcij odgovorni le delavskemu svetu).

b) Nesprejemljivi in protiustavni so predlogi, po katerih bi naj v kolektivne izvršilne organe imenovali posameznike po položaju (1. odst. XV. ustavnega amandmaja določa, da kolektivne organe voli delavski svet), ali voli po izključni predlagateljski pravici direktorja (mandatarja) — (glej 34. člen ustave SFRJ, ki jamči vsem občanom, da določajo kandidate za volitve v organe upravljanja), kot tudi predlogom, po katerih

Občni zbor strelcev v »Elektromehaniki«

Iskra, podeželje in mladi

Strelska družina »Iskra« je z obnim zborom v četrtek, 12. 2. 1970 zaključila eno najuspešnejših tekmovalnih sezon. Leto 1969 je prineslo tekmovalcem toliko priznanj in trofej kot le redkokatero v preteklih dvanajstih letih obstoja. Zato ni čudno, če je predsednik družine **Rajko Rozman** s ponosom naštel nekaj posameznikov in tiste ekipe, ki so se s tekmovalni vrtili z medaljami, pokali in diplomami. Najuspešnejše je bilo za naše tekmovalce prav gotovo republiško prvenstvo. Dvakrat je stopil na zmagovalno stopnico mladinec in predsednik družine **Rajko Rozman** iz odd. za konstrukcijo orodja in sprejel iz rok tehničnega sekretarja strelske zveze Slovenije zlati medalji za zmago v streljanju z MK puško. Pozneje se mu je pridružil še **Branko Lozar** z dvema bronastima odličjema. Dopolnil ju je član **Božo Malovrh** z »zlatom«, ki ga je dobil za hitro streljanje z vojaško puško.

Poleg teh petih medalj so ekipe prinesle s tekmovalni še štiri pokale za osvojena prva mesta na prijateljskih srečanjih ekip s področja Slovenije. Posebno dragocena pa jim je bila nagrada 30.000 S din za osvojen 2. mesto na republiškem prvenstvu ob ključku tekmovalni po ligaškem sistemu.

Za vse te uspehe je predsednik občinske strelske zveze **Kranj tov. Laknar** izročil

predsedniku družine pohvalo za zasluge pri razvoju strelstva, priznanja pa so sprejeli nekateri najboljši strelci. Vsem tekmovalcem je bilo odlikovanih z značko odličnega strelca, sedem članov pa je dobilo naziv dobrega strelca. Razveseljivo je, da je značke dobilo največ mladih članov družine.

Predsednik ob naštevaniu teh uspehov ni pozabil omeniti, da je za vse to treba izreči iskreno zahvalo upravi tovarne in športni komisiji pri sindikalni podružnici, ki sta z denarno podporo omogočili uspešno delo. Zagotovil je, da se bodo tekmovalci še vnaprej trudili za doseganje boljših rezultatov in tako opravičili zaupanje, ki so si ga pridobili v tovarni in pri njenem vodstvu.

Tudi ostala poročila so pokazala, da je družina poslovala tako, kot so želeli njeni člani. Zato so enoglasno sprejeli predlog za razrešnico lanskega odbora in izvolili odbor, ki naj bi letos nadaljeval z uredništvom sprejetih sklepov. Zaradi izredne prizadevanosti so za predsednika ponovno izvolili **tov. Rozmana**, odboru pa so naložili precej nalogo. Skušali bodo organizirati čimveč prijateljskih srečanj z ekipami drugih strelskih družin, da se bodo dobro pripravili na občinska republiška in celo na državna prvenstva. Za dobro opravljanje vaj pa morajo

še marsikaj dokupiti. Mogoče ne bi bilo napak, če bi jim v tovarni pomagali pri nabavi oblačil z Iskrinim znakom ali napisom. Tako bi na tekmovalnih še bolj odkrito zastopali »Elektromehaniko«, predvsem pa »ISKRO«, po kateri se družina tudi imenuje.

Novemu odboru želimo vsaj tako uspešno tekmovalno sezono, kot je bila lanska, predvsem pa razumevanja pristojnih organov v tovarni za reševanje morebitnih težav.

— B —

Solski center ISKRA

Uspel smučarski tečaj

Tudi letos nam je šola omogočila enotedenski smučarski tečaj na Kofcah nad Tržičem. Sredstva za oskrbo smo zaslužili z izdelovanjem »krokodilčkov«. Vsak je delal 30 ur.

Zanimanje za smučanje je bilo veliko, saj se je tečaja udeležilo 32 dijakov — »tehnikov« v prvi izmeni in 41 učencev poklicne šole v drugem tednu počitnic. Smučarji smo se razdelili v dve skupini — začetni in nadaljevalni. Tečaje sta vodila mojster **Stružnik** in profesor telesne vzgoje **tov. Zupan**.

Tudi za zabavo smo poskrbeli. Omeniti velja »klosolov«, in »kofški krst« katerega so

(Nadaljevanje s 5. strani) noviti. Tudi ob ponovitvi so imeli polno dvorano.

V okviru našega aktiva deluje družina Počitniške zveze. Za enkrat je ta družina PZ proglašena za najboljšo v občini Novo mesto.

Tudi na drugih področjih nismo sedeli križem rok. Imeli smo tudi delovne akcije. Pomagali smo osnovni šoli pri ureditvi športnih igrišč, ZB smo priskočili na pomoč in pomagali urediti poti in okolje spomenika na Cvibljju itd.

V nadaljnjem delu nam je prvi cilj, da si uredimo pro-

stor oziroma mladinski klub. Same prostore smo dobili od društva Ljudske tehnike, za opremo bomo pa sami morali poskrbeti. Za enkrat pričakujemo največjo pomoč od Iskre in sindikata, kot tudi od drugih družbeno-političnih organizacij v Žužemberku.

Mladinski klub pa resnično potrebujemo, saj v zadnjih dveh letih ni bilo večjega plesa v Žužemberku in to samo zaradi tega, ker ni primerne prostora za mlade.

Takih in podobnih problemov je še in še. Rešujemo jih sproti in na način, kateri je za nas najboljši. Pri vsem delu pa vedno iščemo nasvete in pomoč pri ostalih družbeno-političnih organizacijah v Žužemberku.

Smo pa mišljenja, da smo mladi na podeželju vsekakor premalo deležni pozornosti in razumevanja, kot so ga mladi v mestu.

Mladinska konferenca
Iskra
Žužemberk

DOPISUJTE V »ISKRO«!

Naslov uredništva:

Kranj. S. -ska .ok«

Tel 22-221 in

rih je možno za člane kolektivnih izvršilnih organov uveljaviti omejeno pasivno volilno pravico (glej 33. člen ustave SFRJ). Pretekle pridobitve naše samoupravne demokracije morajo ostati neokrnjene pri oblikovanju kolektivnih izvršilnih organov v statutih delovnih organizacij.

c) Pri oblikovanju kolektivnih izvršilnih organov je potrebno poudariti, da se naj ti organi oblikujejo po delovnem — funkcionalnem načelu (prodaja, proizvodnja, nabava, varstvo pri delu ipd.) in ne po organizacijskem načelu. Pristop k oblikovanju teh organov po organizacijskem načelu bi krepil hierarhične odnose, ohranjal bi nasprotja med intelektualnim in fizičnim delom in povzročal številne druge škodljive posledice.

5. Med drugim je iz ustavnega amandmaja XV mogoče povzeti tudi načelo, da povezovanje osebnega poklicnega dela v samoupravno organizacijo združenega dela uveljavlja nov temeljni odnos, v katerem postane združeno delo tudi upravljavsko delo, združeni proizvajalci pa samoupravljavci. Ustava ne določa več, kdo je individualni organ, in s tem dopušča možnost, da se v delovni organizaciji ustanovi in izvoli tudi več individualnih izvršilnih organov. Predloge, da se v delovni organizaciji ustanovi več individualnih izvršilnih organov, je treba podpreti, saj vidimo v tej obliki dejansko združevanje poklicnega in upravljalkega dela, začetek razreševanja problemov v zvezi z razlikami med intelektualnim in fizičnim delom, zlasti pa možnost, da razrešimo vprašanje osebne odgovornosti najodgovornejših posameznikov v delovni organizaciji. V zvezi z opredeljevanjem individualnih izvršilnih organov v statutih delovnih organizacij pa opozarjamo na naslednje:

a) Funkcija individualnega izvršilnega organa se nujno navezuje na določeno delovno mesto (tako kot se ta funkcija navezuje na delovno mesto direktorja). Za dela na tem delovnem mestu in za opravljanje funkcije mora torej po-

sameznik poleg pogoja zaupnice (izražene z izvolitvijo) izpolnjevati tudi pogoje za zasedbo določenega delovnega mesta. V zvezi z opredeljevanjem pogojev za zasedbo takih delovnih mest se bomo morali odločno zavzemati, da bodo posebni pogoji resnični odsev trenutnih in bodočih zahtev za delo na teh delovnih mestih. Doseči je treba, da se določila z alternativnimi pogoji spremene v določila z dokončno določenimi pogoji. (Ta opredelitev naj bi veljala tako za direktorja kot tudi za druge individualne izvršilne organe).

b) Nekateri menijo, da ustavni amandma v celoti razveljavlja reeleksijski postopek za ponovno izvolitev direktorja. Normativnim rešitvam, ki bi na tak način opredeljevale vprašanje reelekcije, je treba nasprotovati. Direktor delovne organizacije je lahko po določilih 74. člena temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja ponovno izvoljen le na podlagi javnega razpisa.

Pri določanju postopka za reelekcijo drugih individualnih izvršilnih organov (ki niso na delovnem mestu direktorja delovne organizacije) pa je delovna organizacija avtonomna. Podpreti bi bilo potrebno tiste rešitve, po katerih se reeleksijski postopek prične z oceno preteklega dela in uspešnosti opravljanja samoupravne funkcije. Le v primeru, da je ta ocena (z glasovanjem) slaba se reeleksijski postopek nadaljuje z javnim razpisom.

c) Kljub ukinitvi paritetne sestave razpisne komisije ni možno zanikati potrebe po širšem družbenem vplivu tako na izbiro kandidatov za individualne izvršilne organe kot pri razreševanju drugih vprašanj. Tak vpliv pa se naj odslej odraža v argumentirani razpravi z delovnim kolektivom, v kateri naj predstavniki občinske skupščine delovnemu kolektivu pojasnijo tisto, kar mu je bilo namenoma zamolčano. V mislih

imamo tista določila statotov, ki omogočajo, da se sej organov upravljanja in zbora delovnih ljudi lahko v primeru potrebe udeležujejo tudi predstavniki družbeno politične skupnosti. Taka določila v predlogih za spremembo statotov bi bilo koristno priporočiti tudi drugim delovnim organizacijam.

d) V statutih so večkrat določila, ki omogočajo »skrivanje« individualno odgovornih delavcev za sklepe kolektivnih organov upravljanja. Takšnim določilom bi bilo potrebno nasprotovati in terjati, da statuti jasno opredelijo individualno odgovornost posameznikov, zlasti pa tistih posameznikov, ki poleg dela na svojem delovnem mestu opravljajo tudi funkcijo individualnega izvršilnega organa. Pri tem moramo vztrajati na načelu, da tisti, ki ni sposobem upravljati, tudi nima delovnih sposobnosti za delo na delovnem mestu.

e) Individualni izvršilni organi morajo biti v enakopravnem položaju med sabo in s kolektivnimi izvršilnimi organi. Kolektivnemu izvršilnemu organu so lahko samo funkcionalno podrejeni (brez organizacijskega nad ali podrejanja), ne pa tudi formalno organizacijsko. Pri tem je treba delovne kolektive opozoriti na nujnost funkcionalne povezanosti zlasti kolektivnih in individualnih izvršilnih organov. Individualni izvršilni organi so statusno med seboj izenačeni in odgovorni le delavskemu svetu. Od tega načela lahko odstopimo le v primeru direktorja delovne organizacije, ki je po določilih zakona osebno odgovoren za zakonitost poslovanja in za zastopanje delovne organizacije in so mu v tem smislu podrejeni drugi individualni izvršilni organi. V nasprotju z določili amandmaja so tiste rešitve, ki težijo za uveljavitvijo odgovornosti individualnih izvršilnih organov za odločitve s področja njihove individualne pristojnosti do nekega kolektivnega izvršilnega organa (najpogosteje poslovnega odbora).

II. »Olimpiada« kranjskih orodjarjev

V soboto 14. feb. 1970 je DE strojne orodjarne obrat II Elektromehanike Kranj organiziral II. »olimpijske« igre v veslalomu na Krvavcu. Na zelo dobri progi, ki jo je postavil smučarski učitelj tov. Jože Blažič so za dobro voljo, varnost in red skrbeli tovarišica Vanja (zastopnica GRS), tov. Vinko in Slavko, ki sta bila obenem tudi izredno stroga sodnika pri vrticah. Proga je potekala izpod samega doma na Krvavcu, vse do kočve v Gospincu. Skoda, da je tekmovalce motila izredno gosta megla, a kljub temu so bili doseženi odlični rezultati.

1. mesto je osvojil tov. Simon Klemenčič (2.24) in si prislužil zlato kolajno.

2. mesto in srebrno kolajno si je prislužil tov. Vinko Fajfar (2.40).

3. mesto in bronasto kolajno pa je dobil tov. Ivan Kaluža (2.47).

4. je bil tov. Ocepek Edo (2.55)

5. mesto je prislužil Weithauser Vinko (3.20) zanj je vozil sin Ljubo.

6. je bil Brezar Franc (3.36).

7. Pičulin Marjan (4.14).

8. Grašič Franc (4.55).

Nekaj tekmovalcev je bilo tudi diskvalificiranih ali so odstopili. Organizacija je bila odlična; gledalcev veliko.

Zaželeno bi bilo, da bi se naslednje leto organizirale »Vseorodjarske olimpijske igre« in ne več samo za obrat

II. To bo možno izvesti, saj imamo dosti sposobnega kadra in če bo priskočil na pomoč obratni ali tovarniški sindikat.

Zanimivo in posnemajo vredno je dejstvo, da ni bilo treba za omenjeno tekmo nobenih dotacij sindikata oz. tovarne, kajti vsak tekmovallec je pri vpisu plačal po 2.000 S din, kar je zadostovalo za organizacijo tekmovalnja, prevoz z žičnico in »kapljico« za dobro voljo.

Franc Senk

ZAHVALA

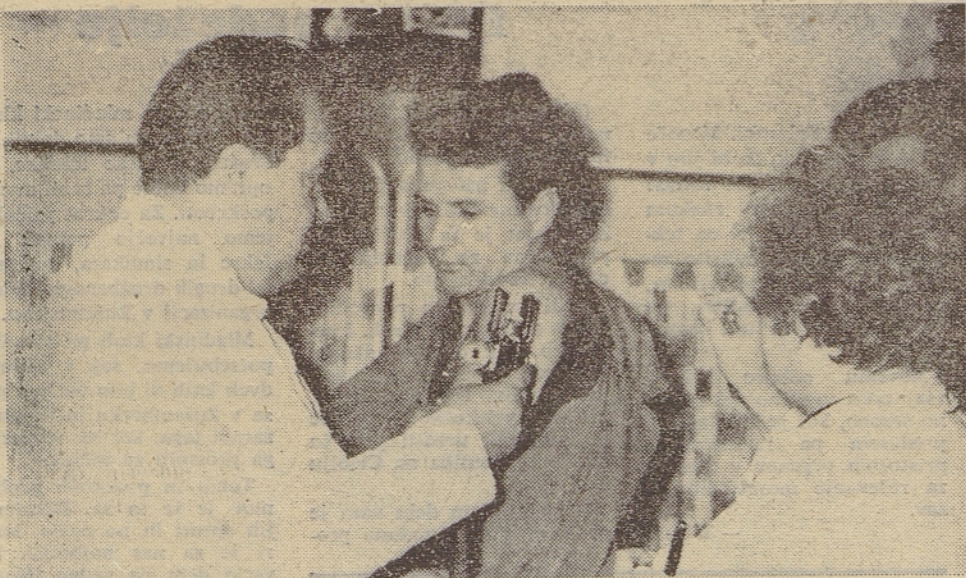
ob bridki izgubi moje dobre mame

FRANČISKE BREZAR

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem iz razvoja obrata stikal in oddelka za vzdrževanje za izrečeno sožalje, poklonjen venec in denarni pomoč.

Hčerka Vika Kožar

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra, industrija za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Pavel Gantar — Odgovorni urednik: Janez Silc — izdaja tedensko — Rokopisov vračamo — Tisk in klistenje: »ČP Gorenjski tisk« Kranj

ELEKTROMEHANIKA KRANJ — Dr. Milan Cepuder pri preventivnem cepljenju proti gripi ob asistenci ind. med. sestre Anice Tepina.

Preventivno cepljenje proti gripi v »Elektromehaniki«

Cepljenje proti gripi — preventiva pred morebitnim spomladanskim gripoznim obolenjem — je bilo vodilo vodstva kranjske tovarne, ker jih je jesenska gripa presenčila (943 obolenj!). Tudi lansko pomlad je bilo izvedeno zadevno cepljenje. Po mnenju dr. Milana Cepudra, je cepljenje koristno za poedinca, kot tudi za podjetje, saj praksa kaže, da so bili tisti, ki so bili cepljeni proti gripi, bolj odporni, zbolelo pa je precej oseb, ki niso bile cep-

ljene. Od cepljenih jih je zbolelo le malo, pa še ti so imeli lažja obolenja, dočim so se pri mnogih, ki niso bili cepljeni, pojavile hude pljučnice oz. težje komplikacije.

Na predlog obratne ambulante je vodstvo kranjske tovarne sprejelo sklep o preventivnem cepljenju proti tkzv. »pomladanski« gripi, ki se je lani pojavila v marcu. Cepitev je bila izvršena z »mrivim« cepivom (vsebuje virus influence A2 in B1). Cepivo je bilo dano s pištolo,

brez bolečin in je brez reakcij. Cepljeno je bilo 1900 oseb oz. skoraj še enkrat več kot lani. Ker je potrebno dvakratno cepljenje, bodo to preventivno akcijo v kratkem ponovili.

Zanimivo je, da tovarna v Kranju vodi zadevno kartoteko, ki bo po temeljiti strokovni analizi dala jasno sliko, kakšne so koristi tako za posameznika, kot tudi za podjetje. Vsekakor pa je lansko cepljenje že pokazalo pozitivne rezultate.

f) Pri delitvi individualnih izvršilnih pristojnosti ne gre le za delitev pravic glede sprejemanja odločitev, temveč prav tako in predvsem za podrobno določanje individualnih odgovornosti posameznika. Individualni izvršilni organi so organi upravljanja, katerih pravice in dolžnosti morajo biti določene v statutu. S tem v zvezi bi bilo koristno proučiti določila, v katerih so opredeljeni razlogi za predčasen odpoklic individualnih izvršilnih organov, ki jih po uveljavitvi amandmaja XV določijo delovne organizacije v svojih statutih.

g) Nikakor ni mogoče pristati na normativne rešitve, po katerih bi naj mandat individualnega izvršilnega organa (direktorja) trajal »do njegove upokojitve«, »do izpraznitve delovnega mesta« itd. Te rešitve so protustavne, saj amandmaja terja, da delovna organizacija določi čas, za katerega se volijo izvršilni organi. Pri tem menimo, da so le redke tiste delovne organizacije, v katerih bi bilo smotno dosedanje štiriletno mandatno obdobje spremeniti oziroma podaljšati.

II. DOHODEK IN NJEGOVA DELITEV

Statuti delovnih organizacij konkretizirajo osnovna določila temeljnega zakona o ugotavljanju in delitvi dohodka (32/68). S tem v zvezi opozarjamo zlasti na naslednje:

a) Ali se lahko upravni odbor ali delavski svet mimo nenapisanih statutarnih določil — in po kakšnih kriterijih — odloči za višjo stopnjo amortizacije? Menimo, da mora statut delovne organizacije v skladu z razvojnim programom določiti vsaj politiko pospešene amortizacije, če že ne določi kriterijev za opredeljevanje višjih amortizacijskih stopenj, kot so obvezne. V nasprotnem primeru namreč mimo statutarnih določil preudiciramo delitev dohodka, zmanjšamo njegov obseg za delitev po splošnih aktih delovne organizacije, s tem pa vsaj formalno

tudi pravico delavcev, da odločajo o vseh sredstvih za razširitev materialne osnove dela.

b) Petnajsti člen istega zakona predpisuje, da samostojna organizacija združenega dela določa v splošnem aktu osnove in merila za razporejanje doseženega dohodka na sredstva za razširitev materialne osnove dela (vključno rezervni sklad) in na sredstva za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb delovnih ljudi.

Kvaliteta osnov in meril za razporejanje bi zaslužila posebno obravnavo. Marsikje je ostalo določanje sredstev za osebne dohodke zgolj v odvisnosti od planiranega celotnega dohodka (ne dohodka). Ker pa se morajo pri določanju politike in meril za delitev dohodka delovni ljudje ravnati tudi po sprejetih samoupravnih sporazumih in odgovorih (čl. 5 TZUDD), lahko pričakujemo premik v kvaliteti meril ravno v uveljavljanju samoupravnih in družbenih sporazumov.

c) V zvezi z delitvijo dohodka na sklade delovnih organizacij (poslovni, rezervni, skupne porabe) velja opozoriti, da večina delovnih organizacij ni izvedla ustreznih sprememb iz 9., 10. in 11. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sredstvih delovnih organizacij (Ur. list SFRJ 48/68), ki veljajo od 1. januarja letošnjega leta. Obveznost izločanja dela dohodka sicer ostane še naprej, vendar ne več po zakonskih določilih (2% obratnih sredstev), temveč po statutarnih. Odslej delovne organizacije v statutih samostojno odredijo višino izločanja v rezervni sklad, namen teh sredstev kot tudi pogoje za koriščenje teh sredstev. S tem tudi odpade dosedanja delitev na obvezni in neobvezni del rezervnega sklada.

III. INFORMIRANJE

Nesporno je, da današnja stopnja obveščeniosti poleg izpolnjenih drugih pogojev omogoča večje in učinkovito sodelovanje posameznika pri

izpolnjevanju svojih pravic in dolžnosti v okviru samoupravnega sistema. Kljub temu pa so na področju informiranja v delovnih organizacijah oziroma v njihovih splošnih aktih številne vrzeli, ki bi jih bilo koristno odpraviti ob spremembah statuta.

a) Nesporejmljivo je, da v nekaterih delovnih organizacijah še vedno niso zapisane pravice in dolžnosti obveščanja, oziroma da niso normirani, kdo, kdaj, o čem in po kakšni poti obveščajo posamezne člane ali celotni kolektiv.

b) Dolžnost skrbeti za obveščanje se po določilih statuta daje v pristojnost zelo različnih organov in služb. Za organiziranje, izvajanje in razvijanje sistema celotnega obveščanja v delovni organizaciji mora skrbeti najvišji organ upravljanja, ki mora določiti politiko na področju obveščanja, ki se izraža v normativnih določilih v statutu in v drugih splošnih aktih. V delovnih organizacijah, ki imajo več kot 300 zaposlenih, bo primerno, da za izvajanje določene splošne politike obveščanja skrbi in odgovarja posebna komisija ali odbor za informacije. Tak kolektivni izvršilni organ samostojno odloča in uresničuje naloge v okviru samoupravne delitve dela.

c) Statuti zelo raznoliko opredeljujejo odgovornost organa za informiranje. Odgovornost za informiranje je lahko vezana le na delavski svet kot najvišji organ upravljanja oziroma na svet organizacije združenega dela. Neustrezno so rešitve, da odgovorni urednik, denimo tovarniškega glasila, odgovarja direktorju ali šefu splošne službe v delovni organizaciji za resničnost in ustreznost vsebine informacij.

d) Pri oblikovanju določil, ki naj bi jih statuti vsebovali o obveščanju članov kolektiva, je nujno potrebno priporočiti, da te norme podrobno opredeljujejo pravice in dolžnosti, hkrati pa tudi ukrepe proti tistemu, ki ne bo izpolnjeval dogovorjenih norm v zvezi z obveščanjem.